

Kuva: Olli Vainio / Metsähallitus

Metsähallituksen Luontopalvelujen korjausvelkaselvitys 2018

Metsähallitus, Luontopalvelut
3.4.2019
Asianro MH 1594/2019/02.00.01

METSÄHALLITUS

Sisällys

Tiivistelmä.....	3
Korjausvelka virkistys- ja matkailukäytön kohteilla	4
Kulttuuriperintökohteiden korjausvelka.....	6
Korjausvelan ennakoitu kehitys, vaikutukset ja rahoitus	9
Korjausvelan rahoittaminen	9
Esitys virkistys- ja matkailukäytön korjausvelkaohjelmaksi.....	9
Esitys kulttuurihistoriallisten arvokohteiden korjausvelan investointiohjelmaksi	11

Tiivistelmä

Metsähallituksen Luontopalvelut on laatinut selvityksen hoidossaan olevien luontokohteiden palveluvarustuksen sekä kulttuurihistoriallisten arvokohteiden korjausvelasta. Laskenta ja analyysi pohjautuvat palvelurakenteiden paikkatietojärjestelmässä 1.11.2018 olleisiin tietoihin.

Virkistys- ja matkailukäytön kohteiden korjausvelka on yhteensä 39,5 miljoonaa euroa. Kustannuslaskenta on tehty perustuen noin 23 000 rakennuksen ja rakennelman sekä noin 15 000 reittipohjakilometrin kunto- ja muihin ominaisuustietoihin. Ympäristöministeriön kohteilla virkistys- ja matkailukäytön korjausvelkaa on 32 miljoonaa euroa ja maa- ja metsätalousministeriön kohteilla 7,5 miljoonaa euroa. Kansallispuistojen korjausvelka on 15 miljoonaa euroa, mikä on 39 % virkistys- ja matkailukäytön korjausvelan kokonaisuudesta. Valtion retkeilyalueiden vastaava osuus on noin 0,8 miljoonaa euroa, 2 % korjausvelan kokonaismäärästä.

Kulttuuriperintökohteiden korjausvelka on 70,3 miljoonaa euroa. Laskenta perustuu 780 kulttuurihistoriallisen arvokohteen kunto- ja muihin ominaisuustietoihin, sisältäen 480 rakennuksen ja 85 rakennelman sekä 215 arkeologisen kohteen korjausvelan. Kulttuuriperinnön korjausvelka kohdistuu kokonaisuudessaan ympäristöministeriön kohteille. Luontopalvelujen kulttuurihistorialliseen arvokohdejoukkoon kuuluvat ne kohteet, joiden hoidolle on asetettu tavoitteet ja joiden hoitoon Luontopalvelut on sitoutunut. Suurin osa (76 %; noin 54 milj. €) tästä kohdistuu valtiolle strategiseen kulttuurihistorialliseen kiinteistövarallisuuteen. Kansallispuistojen kulttuurihistoriallisiin arvokohteisiin kohdistuu 10 miljoonan euron korjausvelka.

Kulttuuriperintökohteiden korjausvelka sisältää niiden suojelevarvojen turvaamisen kustannukset. Kulttuuriperintökohteiden palveluvarustus puolestaan sisältyy virkistys- ja matkailukäytön korjausvelkaan.

Selvitykseen sisältyy esitys tasalyhennysperiaatteella lasketuksi korjausvelkaohjelmaksi ja sen vuotiseksi rahoitukseksi, virkistys- ja matkailukäytön kohteiden osalta tulevalle 10 vuodelle ja kulttuurihistoriallisille kohteille 15 vuodelle. Esitetyissä ohjelmissa huomioidaan toteutuksen aikana tapahtuva kohteiden kuntoluokkien muutos, jonka vuoksi myös uusia omaisuuseriä siirtyy korjaustoimenpiteiden piiriin.

Korjausvelka virkistys- ja matkailukäytön kohteilla

Virkistys- ja matkailukäytön kohteiden korjausvelka on yhteensä 39,5 miljoonaa euroa. Rakennusten ja rakennelmien osuus korjausvelasta on yhteensä noin 28,2 miljoonaa euroa (71 %). Noin kaksi kolmasosaa rakennuksista sekä hieman vajaa puolet rakennelmista on korjaustoimenpiteiden tarpeessa lähimmän viiden vuoden aikana. Huonon kunnon vuoksi erittäin kiireellisessä korjaustarpeessa on viidennes rakennuksista ja noin joka kymmenes rakennelma.

Luonnonsuojelualueiden rakennusten ja rakennelmien korjausvelka on pienin Pohjanmaan–Kainuun alueella. Lapissa (noin 7,5 miljoonaa) ja Rannikolla (noin 6,9 miljoonaa) tämä korjausvelka on suurin. Järvi-Suomessa suojelualueiden rakennuksissa ja rakennelmissa on korjausvelkaa yli 6 miljoonaa euroa. Pohjanmaan–Kainuun alueella suojelualueiden korjausvelka on muihin alueisiin nähden yli puolet pienempi (noin 2,7 miljoonaa euroa).

Suojelualueiden ulkopuolelle sijoittuvien rakennusten ja rakennelmien suurin korjausvelka on Lapissa (2,1 miljoonaa euroa) ja Pohjanmaan–Kainuun alueella (1,7 miljoonaa euroa). Järvi-Suomen korjausvelka näillä kohteilla on noin kolmannes em. alueiden korjausvelkaan nähden. Rannikolla suojelualueiden ulkopuolisten kohteiden korjausvelka on virkistys- ja matkailukäytön kohteilla hyvin vähäinen.

Luontopalveluilla on ylläpidossaan kaikkiaan noin 11 000 km reittejä. Tällä reitistöllä on kaikkiaan noin 9,65 milj. euroa korjausvelkaa. Asiakasturvallisuuden ja kohteiden saavutettavuuden kannalta on keskeistä, että ne reitit, joille kävijöitä opastetaan, pidetään hyvässä kunnossa.

Reittien osalta pitkokset ovat merkittävin kulu-erä. Pitkosten osuus, noin 7,6 miljoonaa euroa, on noin 78 prosenttia reittien yhteenlasketusta korjausvelasta. YM:n rahoitusvastuualueille kohdistuu näistä noin 5,7 miljoonan euron toimenpiteet ja MMM:n rahoitusvastuualueille 1,9 miljoonan euron toimenpiteet. Korjausvelasta noin kolmannes on Lapin luontopalvelujen reitistöllä. Pohjanmaan–Kainuun alueen osuus kokonaiskorjausvelasta on runsas viidennes ja Järvi-Suomen lähes kolmannes.

Asiakasturvallisuuden vaatimus korostuu erityisesti portaissa ja silloissa. Sekä maastoportaiden että siltojen korjausvelka on noin 1,6 miljoonaa euroa. Noin kaksi kolmasosaa maastoportaista on korjaustoimenpiteiden tarpeessa lähimmän viiden vuoden aikana. Joka viides porrarakennelma (120 kohdetta) on huonokuntoinen. Eniten korjaustarpeessa olevia maastoporraskohteita on Lapin luontopalvelujen alueella.

Luontokohteilla on monen tyyppisiä siltoja kevyistä polkusilloista pitkän jännevälin riippusiltoihin. Valtaosa silloista on pieniä polkusiltoja ja vastaavia. Hieman yli puolet (55 %) silloista on korjaustoimenpiteiden tarpeessa lähimmän viiden vuoden aikana. Eniten korjattavia siltoja on Lapin ja Pohjanmaan–Kainuun luontopalvelualueilla. Vähiten korjauskohteita on Rannikolla. Siltatyypeittäin tarkasteltuna suurin korjaustarve on luonnonsuojelualueiden kävelysilloissa.

Vesireittien suurimmat yksittäiset korjausvelkakohteet ovat laiturit (1,2 miljoonaa euroa). Hieman yli puolet (n. 56 %) laitureista on korjaustoimenpiteiden tarpeessa lähimmän viiden vuoden aikana. Joka viides laituri on huonokuntoinen. Huonokuntoiset laiturit joudutaan poistamaan asiakaskäyttöä siihen asti, kunnes ne on kunnostettu. Eniten korjattavia laitureita on Rannikon luontopalvelualueella. Merialueen venelaiturit muodostavat noin puolet kaikista laitureiden investointitarpeista. Vähiten korjauskohteita on Lapissa.

Luontopalveluilla on raportin laadinta-ajankohdanta 31 omaa luontokeskus- ja luontotupakiinteistöä. Näiden kiinteistöjen korjausvelka on yhteensä noin 2,2 miljoonaa euroa. Suurimpia korjausvelan aiheuttajia ovat rakennusten rakenteiden sekä talotekniikan kunnostamiset tai uusimiset.

Korvausinvestoinnit kohdistetaan asiakaskäyttöä varten ylläpidettävään rakennus-, rakennelma- ja reittikokonaisuuteen. Ensisijaisesti turvataan palvelujen asiakasturvallisuus ja käytön kestävyys.

Virkistys- ja matkailukäytön korjausvelka luontopalvelualueittain (milj. euroa). YM = ympäristöministeriön rahoittamat kohteet (luonnonsuojelualueiden infra), MMM = maa- ja metsätalousministeriön rahoittamat kohteet (retkeilyalueet ja muu suojelualueiden ulkopuolella sijaitseva virkistys- ja matkailukäytön infra).

Kohdeluokka	Luontopalvelualue										
	Rannikko		Järvi-Suomi		Pohjanmaa–Kainuu		Lappi		Yhteensä		Yhteensä
	MMM	YM	MMM	YM	MMM	YM	MMM	YM	MMM	YM	
Rakennukset	0,006	4,66	0,041	2,56	0,27	1,30	0,78	4,06	1,1	12,58	13,7
Rakennelmat	0,024	2,28	0,71	3,77	1,53	1,37	1,35	3,46	3,61	10,88	14,5
Reitistö	0,0029	0,70	0,72	2,27	0,79	1,42	0,89	2,86	2,4	7,25	9,7
Sillat	0	0,07	0,07	0,32	0,14	0,12	0,15	0,77	0,36	1,28	1,6
Yhteensä	0,033	7,71	1,54	8,92	2,73	4,21	3,17	11,16	7,47	31,99	39,5

Kuvan Satakunnassa sijaitseva laavu on yksi esimerkki purkulistalle päätyneistä kohteista, joissa korjausvelka on ylittänyt kriittisen rajan. Kuva: Matti Aromäki / Metsähallitus.

Kulttuuriperintökohteiden korjausvelka

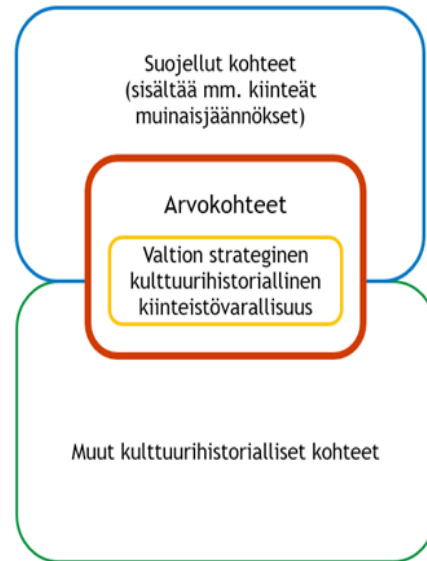
Metsähallituksen Luontopalvelujen hallinnassa olevan kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden hoidon ja ylläpidon lähtökohtana on valtion kiinteistöstrategia. Tämän perusteella tulossopimuksessa edellytetään, että Luontopalvelujen hallinnassa olevan kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden arvo säilyy. Tämän lisäksi suojelluilla rakennuksilla ja lain suojaamilla kiinteillä muinaisjäänöksillä on viranomaisten asettamia suojelu- ja rauhoituspäätöksiin liittyviä tavoitteita.

Korjausvelkatarkastelu kohdistuu Luontopalvelujen kulttuurihistorialliseen arvokohdejoukkoon, jonka ytimen muodostaa valtiolle strateginen kulttuurihistoriallinen kiinteistövarallisuus. Arvokohteiden korjausvelka on yhteensä 70,3 miljoonaa euroa.

Valtion kiinteistöstrategiaa (2010) toteuttavan strategisen kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden korjausvelka on 53,7 miljoonaa euroa (76 % arvokohteiden korjausvelasta). Tämä korjausvelka sijaitsee pääosin luonnonsuojelualueiden ulkopuolella. Muiden, ei-strategisten arvokohteiden korjausvelka on 6,4 miljoonaa euroa. Kansallispuistoihin sijoittuvien arvokohteiden korjausvelka on yhteensä 10 miljoonaa euroa. Suurin yksittäinen kohde sijaitsee Saaristomerellä kansallispuistossa Örön linnakesaarella.

Suurin osa kulttuurihistoriallisten arvokohteiden korjausvelasta kohdistuu arkeologisiin kohteisiin, huonokuntoisiin rauniolinnoihin ja -linnakkeisiin. Korjausvelka jakautuu luontopalvelualueille hyvin epätasaisesti. Rannikon luontopalvelualueella on kolmannes arvokohteiden määrästä mutta liki 70 % niihin kohdistuvasta korjausvelasta.

Valtion strategista kiinteistövarallisuutta ovat sellaiset kiinteistövarallisuuserät, jotka on välttämättömänä pitää valtion omistuksessa joko valtion tehtävien hoidon kannalta tai omaisuuden luonteen vuoksi. Marraskuussa 2018 Luontopalvelujen hallinnassa oli 66 valtiolle strategista kohdekokonaisuutta, joissa oli 231 alakohdetta. Tämä kohde-

Luontopalvelujen kulttuurihistoriallinen kiinteistövarallisuus.

joukko toteuttaa valtion kiinteistöstrategiaa, ja sen ytimenä ovat valtion tuottamat eri-ikäiset rakennukset, keskiajan rauniolinnat, linnakesaaret, metsänvartijatilat, luotsirakennukset ja Ivalon kultajokien kultalat. Joukkoon kuuluvat myös kaikki Julkisten hallintotehtävien maailmanperintökohteet sekä eräitä muita kansainvälisiä sopimuksia toteuttavia kohteita.

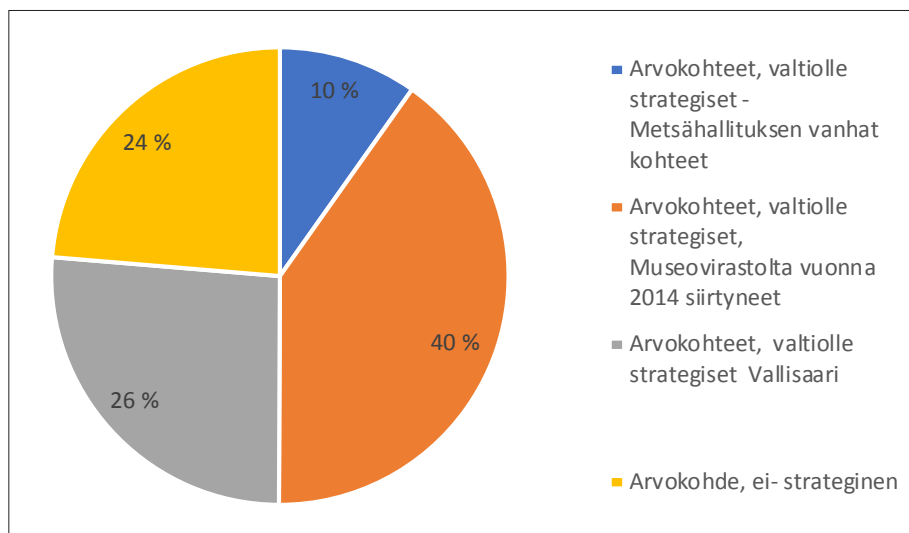
Suurin osa kulttuurihistoriallisista arvokohteista, 60 %, on rakennusperintökohteita. Erilaisia rakennelmia niistä on 10 % ja arkeologisia kohteita noin 30 %.

Kulttuurihistoriallisista arvokohteista 40 % on myös virkistyskäytössä. Näiden kohteiden korjausvelka on 8,3 milj. €.

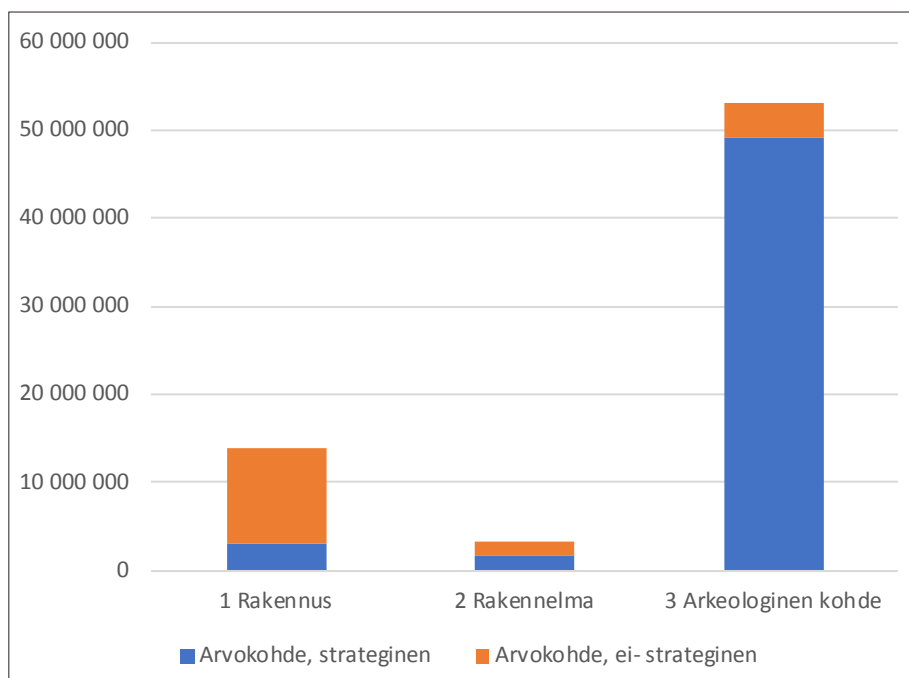
Rakennusperintökohteista jopa puolet on osana yleisökäytön palveluvarustusta. Niitä on autiotupina, vuokrakämppeinä ja lammaspaimentiloina. Suojelualueen rakennusperinnön ylläpito osana palve-

Kulttuurihistoriallisten arvokohteiden korjausvelka (milj. euroa).

Kohdeluokka	Luontopalvelualue				
	Rannikko	Järvi-Suomi	Pohjanmaa–Kainuu	Lappi	Yhteensä
Rakennus	7,40	3,29	1,41	1,76	13,87
Rakennelma	1,08	0,62	0,09	1,45	3,24
Arkeologinen kohde	39,55	9,47	4,13	0,04	53,19
Yhteensä	48,03	13,39	5,63	3,25	70,30

Luontopalvelujen kulttuurihistoriallisten arvokohteiden korjausvelan jakautuminen valtiolle strategiseen ja ei-strategiseen omaisuuteen marraskuussa 2018.

Valtion strategisen kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden korjausvelan osuus Julkisten hallintotehtävien kulttuurihistoriallisten arvokohteiden korjausvelasta.

Virkistyskäytössä olevien kulttuurihistoriallisten arvokohteiden korjausvelka (milj. euroa) kohdeluokittain.

Kohdeluokka	Luontopalvelualue				Yhteensä
	Rannikko	Järvi-Suomi	Pohjanmaa-Kainuu	Lappi	
Rakennus	1,68	1,64	0,65	0,88	4,86
Rakennelma	0,10	0,48	0,045	0,48	1,12
Arkeologinen kohde	1,06	1,29	0,002	0,012	2,36
Yhteensä	2,84	3,41	0,70	1,38	8,34

luvarustusta on hyvin luontevaa. Edellytyksenä on se, että kohteen suojeluarvot eivät vaaranna muun käytön vuoksi. Luontopalvelut on hakenut arvokohteilleen käyttöä, koska se turvaa parhaiten kohteen hoidon. Osa arvokohteista kuuluu kansallispuistojen palveluvarustukseen. Kansallispuistoissa on arvokasta rakennusperintöä ja merkittäviä arkeologisia kohteita. Tämän vuoksi monen kansallispuiston perustamissääöksissä on otettu huomioon myös alueen kulttuuriperinnön arvot.

Valtion retkeilyalueilla ei ole merkittäviä kulttuurihistoriallisia arvokohteita eikä siten niihin liittyvää korjausvelkaa.

Julkisten hallintotehtävien kulttuurihistoriallinen kiinteistövarallisuus on viimeisten kymmenen vuoden aikana lisääntynyt merkittävästi valtion kiinteistöstrategian (2010) toteuttamisen vuoksi. Kulttuurihistoriallisten arvokohteiden korjausvelasta 47 miljoonaa euroa (66 %) muodostuu kahdesta valtion sisäisestä kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden hallinnansiirrosta, jotka eivät liity luonnonsuojeluohjelmien toteutukseen. Nämä ovat vuonna 2014 tehdyt Museoviraston kiinteistöjen (korjausvelka 28,5 milj. €) ja puolustusvoimien Vallisaaren–Kuninkaansaaren linnoituksen (korjausvelka 18,5 milj. €) hallinnansiirrot.

Vallisaari on Luontopalvelujen suurin yksittäinen kulttuurihistoriallisten arvokohteiden korjausvelan kohde. Museovirastolta siirtyneet, pitkään hoidossa olleet arkeologiset kohteet – keskiaikaiset ranniolinnat, hoidetut linnavuoret ja arvorakennukset – vaativat erityistä osaamista ja varoja. Strategisen kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden korjausvelasta 90 % (49 milj. €) kohdistuu arkeologisiin kohteisiin.

Luontopalvelujen arvokohteiden suojelutavoitteet ovat:

1. Arvokohde on turvattu
2. Arvokohteen vaurioituminen on estetty
3. Mittavia tai vaikeita lisätoimenpiteitä edellyttävien arvokohteiden turvaamistoimenpiteet ratkaistaan seuraavien 5 vuoden aikana.

Valtiolle strategisen kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden kuntoa seurataan ympäristöministeriön asettaman tulosmittarin avulla. Tavoitteeksi on asetettu se, että 80 % kohteista on hyvässä tai keskikertaisessa kunnossa. Tämä tavoite on saavutettu. Huonokuntoiset, 20 % (45 kpl) kohteista, ovat välittömässä korjaustarpeessa.

Esitetyllä korjausvelkaohjelmalla tähdätään siihen, että kulttuurihistorialliset arvokohteet ja niiden käytön ohjaus- ja palveluvarustus eivät ole kuntoluokassa huono ja että kohteet hoidetaan siten, etteivät arvokohteiden suojeluarvot heikkene.

Kulttuuriperintökohteilla kustannukset on arvioitu 30 % kalliimmiksi kuin tavanomaisen rakennuksen korjauskustannukset. Iso osa tästä kustannuksesta syntyy rakennuttamiseen liittyvistä suunnittelukuluista, joiden perusteella annetaan myös luvat ja lausunnot, sekä työmaiden dokumentoinnista. Koska Metsähallituksessa ei ole riittävää tällaisten erikoiskohteiden korjaussuunnittelun ja toteutuksen osaamista, on ne hankittava ostopalveluina.

Luontopalvelujen budjetissa ei ole huomioitu nykyisen kaltaisen kulttuuriomaisuuden vaalimisen ja siihen liittyvän ylläpidon ja restauroinnin edellyttämää rahoitusta. Nähtävyydenkohteiden vuokratulot menevät kohteiden ylläpitokuluihin, eikä niistä saada edes hankkeiden omarahoitusosuutta. Luontopalvelujen arvokohteiden ylläpitokuluiksi hyvän hoidon tavoitetasolla on arvioitu noin 3 milj. €/v. Tämä ylläpidon laiminlyönti lisää jatkuvasti kohteiden korjausvelkaa.

Korjausvelan ennakoitu kehitys, vaikutukset ja rahoitus

Korjausvelan rahoittaminen

Luontopalvelujen perusrahoituksen taso ei ole riittänyt pitkäjänteisesti kattamaan ylläpitokulujen lisäksi muodostuvia korvausinvestointitarpeita. Tästä johtuen virkistys- ja matkailukäytön palveluvarustukseen on muodostunut merkittävästi korjausvelkaa. Lisäksi laajentuneet määrälliset ja laadulliset tarpeet ja vastuut kulttuuriperintökohteiden ylläpidossa ja hoidossa ovat edelleen heikentäneet korjausvelkatilannetta.

Asiakasturvallisuuden ja laadun varmistaminen sekä monipuolistuvien luontoon sijoittuvien aktiviteettien mahdollistaminen ovat entistä tärkeämpiä kansallispuistojen ja muiden retkeilykohteiden vetovoiman kannalta. Kaupunkiseuduilla sijaitsevat Luontopalvelujen kohteet ovat myös suosittua lähiluontoa suurille käyttäjäryhmille. Matkailun kannalta merkittävimpien kohteiden rahoitustarve kasvaa niiden käyntimäärien koko ajan noustessa. Kohteiden aktiivinen markkinointi Metsähallituksen ja matkailusektorin toimesta edellyttää palveluluopauksen lunastamista. Räsistynyt palveluvarustus on Luontopalvelujen iso brändiriski ja kansallinen uhkatekijä luontomatkailun kehittymiselle.

Merkittävä osa nyt heikkokuntoisesta virkistys- ja matkailukäytön palveluvarustuksesta on syntynyt 1990-luvulla valtion työllisyystyöohjelman kautta rahoitettuna. Tämän rahoituksen päättyminen ja EU-rahoitusvälineiden tiukentuneet ehdot ovat vaikeuttaneet virkistys- ja matkailukäytön perusinfran investointien rahoittamista.

Vaikka vähäisen kysynnän kohteita on poistettu ja poistetaan Luontopalvelujen ylläpidosta kustannusten vähentämiseksi, tarvitaan ylläpitoon jäävän palveluvarustuksen korjausvelan poistamiseen erillisiä rahoitusta.

Luontopalvelujen perusrahoituksen lisäksi ovat valtion budjetin lisätalousarviorahat ja EU-rahoitus olleet välttämättömiä kohteiden kunnostamisessa. Korjausvelan purkaminen edellyttää kokonaisuuden innovatiivista hankkeistamista. Jotta uuden korjausvelan syntyminen vältettäisiin, olisi samalla myös Luontopalvelujen käytössä olevan ylläpitorahoituksen kokonaismäärän noustava.

Luontopalvelujen kohteille suuntautuvan matkailun rahalliset hyödyt ovat merkittäviä matkailualueille ja -yrityksille. Korjausvelan vaatiman investointirahoituksen kokoamiseksi pyritään hyödyntämään kumppanuuksia, so. matkailuteollisuuden se-

kä mm. kuntien osallistumista suuremmalla rahoitusosuudella korjausvelan taittamiseen.

Pienemmässä mittakaavassa korjausvelan purkamista voidaan edistää vapaaehtoistyön luonteilla ratkaisulla sekä selvittämällä mahdollisuuksia Luontopalvelujen rooliin sopiviksi muiksi ratkaisumalleiksi (esim. kohteiden ”adoptoinnit” tai sponsorointi).

Esitys virkistys- ja matkailukäytön korjausvelkaohjelmaksi

Korjausvelan purkamiseksi esitetään virkistys- ja matkailukäytön palveluvarustuksen osalta 5 + 5 -vuotista ohjelmaa vuosille 2019–2028.

Kaikkien virkistys- ja matkailukäytön kohteiden korjausvelkaohjelman laskennan lähtökohtana on nykyhetken tilanne, jossa korjausvelan kokonaismäärä on 39,5 miljoonaa euroa. Myös korjausvelkaohjelman toteutuksen aikana tapahtuu kuntoluokkien alenemaa ja uusia osia omaisuseristä siirtyy korjaustoimenpidetarpeen piiriin. 10-vuotisen korjausvelkaohjelman aikana poistetaan siis nykyhetken korjausvelka ja joudutaan korjaamaan myös se infran osa, joka saavuttaa uusimisajankohtansa kyseisenä aikana.

Mikäli korjausvelkaa ei luonnon virkistys- ja matkailukäytön kohteilla lyhennetä, kasvaa se ensimmäisen 5-vuotiskauden aikana noin 19 %. 10 vuoden kuluttua velka olisi lähes 40 % nykyistä suurempi. Näiden kohteiden korjausvelka ei lähde pienemään vaan säilyy nykyisellä tasolla, jos rahoitusta korjauksiin käytetään tulevan viisivuotiskauden aikana 7,5 miljoonaa euroa. Jotta virkistys- ja matkailukäytön kohteiden korjausvelka pienenesi, tarvitaan tuota suurempia investointeja. Velka saataisiin poistettua esitetyllä 10 vuotta kestäväällä ohjelmalla, jos ensimmäisellä 5-vuotiskaudella tehdään investointeja yhteensä 25,6 miljoonalla eurolla ja toisella 5-vuotiskaudella 21,9 miljoonalla eurolla.

Korjausvelkaohjelman toteutuksen jälkeen, mikäli ylläpitorahoitus on riittävä, voidaan infra säilyttää kunnoltaan tavoitellun tasoisena. Tämä tarkoittaa, että kaikki huonokuntoiset, ylläpidettäväksi päätetyt kohteet on korjattu, palveluvarustuksessa on valtaosin vain hyväkuntoisia kohteita ja reittejä (> 70 %) ja keskinkertaisessa kunnossa olevien kohteiden ja reittien määrä on alle 30 % infrasta.

Jos korjausvelkarahoitusta ei saada, on osa kohteista ja reiteistä (arvio 10–30 % alueesta riippuen) poistettava käytöstä mm. asiakasturvallisuuden heikkenemisen ja muiden laatutekijöiden vuoksi. Rakennuksien, mm. tupien, karsintaa kohdistettaisiin huonokuntoisimpiin alhaisen kysynnän kohteisiin ja sellaisiin kohteisiin, joilla ei ole kulttuuri- tai retkeilyhistoriaan liittyvää erityistä arvoa. Erämaisten alueiden palvelut turvattaisiin niin, että palvelujen karsiminen ei aiheuta kohtuutonta turvallisuusriskiä.

Kuntoluokkien alenema huomioiden tarvitaan korjaustoimenpiteisiin esitetyn ohjelman aikana yhteensä 47,4 miljoonaa euroa.

Ensimmäiselle viisivuotiskaudelle priorisoidaan kiireellisimmät investointitarpeet:

- asiakasturvallisuuden edellyttämät korjaukset
- kansallispuistojen ja valtion retkeilyalueiden kohteet
- muut kysynnän kärkikohteet
- kestävyyttä ja saavutettavuutta parantavat kohteet
- historiakohteet (kulttuuriperintö, käyntikohteiden palveluvarustus).

Virkistys- ja matkailukäytön kohteiden laskennallinen korjausvelkaohjelma 10 vuoden ajalle jaettuna MMM:n ja YM:n kohteille (milj. euroa)

	2019–2023 1. 5 vuoden jakso	2024–2028 2. 5 vuoden jakso	2019–2028 yhteensä 10 vuotta
YM			
Rakennukset ja rakennelmat	13,3	11,9	25,2
Reitit ja reittirakenteet	7,3	5,8	13,1
Yhteensä	20,6	17,7	38,3
MMM			
Rakennukset ja rakennelmat	2,7	2,3	5,0
Reitit ja reittirakenteet	2,3	1,8	4,1
Yhteensä	5,0	4,1	9,1
YM ja MMM yhteensä	25,6	21,9	47,4

Esitys kulttuurihistoriallisten arvokohteiden korjausvelan investointiohjelmaksi

Luontopalvelujen hallinnassa olevien kulttuurihistoriallisten arvokohteiden säilyminen edellyttää pitkäaikaista (10–15-vuotista) määräaikaista rahoitusohjelmaa (75 milj. €) kohteiden säilymisen ja turvallisen käytön vaarantavien vaurioiden poistamiseen.

Kaikkien kulttuurihistoriallisten kohteiden korjausvelkaohjelman laskennan lähtökohtana on nykyhetken tilanne, jossa korjausvelan kokonaismäärä on 70 miljoonaa euroa. Korjausvelkaohjelman toteutuksen aikana (10–15 vuotta) nyt hyvässä tai keskinkertaisessa kunnossa olevien kohteiden kunto heikkenee ja ne siirtyvät korjaustoimenpidetarpeen piiriin. 10–15 vuoden korjausvelkaohjelman aikana poistetaan nykyhetken korjausvelka. Laskelmassa ei ole otettu huomioon muurien korjauksia, jotka saavuttavat uusimisajankohtansa kyseisenä aikana, sillä suurin osa kohteista on jo nyt kunto- luokassa ”huono”. On huomattava, että arkeologisille kohteille ei ole laskettu kunnonalennemaa, joten se ei myöskään ole mukana tässä laskelmassa.

Ellei esitettyjä korjausinvestointeja tehdä, kasvaa kulttuurihistoriallisten arvokohteiden korjausvelka noin 30 % ensimmäisen 5-vuotiskauden aikana ja 55 % tulevalla kymmenvuotisjaksolla. Kohteiden hoitoon arvioidaan tarvittavan noin 3 miljoonaa euroa vuosittain, jotta uutta korjausvelkaa ei syntyisi. Esitetty ohjelma tähtää siihen, että korjausvelka poistuisi. Tämä edellyttäisi ensimmäisellä kaudella (10 v.) investointeja 57,6 miljoonalla ja toisella kaudella (5 v.) 17,7 miljoonalla eurolla.

Kulttuurihistoriallisten arvokohteiden korjausvelan lyhennysohjelma 10 + 5 vuotta (miljoonaa euroa).

YM	2019–2028 1. jakso (10 vuotta)	2029–2033 2. jakso (5 vuotta)	2019–2033 yhteensä 15 vuotta
Valtiolle strategiset kulttuurihistorialliset arvokohteet			
Rakennukset	3,8		3,8
Rakenteet	2,1		2,1
Arkeologiset kohteet	32,7	16,4	49,1
Yhteensä	38,6	16,4	55,0
Muut Luontopalvelujen kulttuurihistorialliset arvokohteet			
Rakennukset	13,9		13,9
Rakenteet	2,3		2,3
Arkeologiset kohteet	2,7	1,4	4,0
Yhteensä	18,9	1,4	20,2
Kaikki yhteensä	57,6	17,7	75,3